



RAN - 1802070101020001

RAN-1802070101020001**M. Ed. (Sem. - I) (CBCS) Examination November - 2023****Education Studies : Paper - PCC-102****Time: 3 Hours]****[Total Marks: 70****સૂચના : / Instructions**

(૧)

નીચે દર્શાવેલ નિશાનીવાળી વિગતો ઉત્તરવહી પર અવશ્ય લખવી.
Fill up strictly the details of signs on your answer book

Name of the Examination:

M. Ed. (Sem. - I) (CBCS)

Name of the Subject :

Education Studies : Paper - PCC-102

Subject Code No.: 1802070101020001

Seat No.:

Student's Signature

- (૨) પ્રત્યેક પ્રશ્નનાં ગુણ જમણી બાજુ દર્શાવ્યા છે.
(૩) પ્રશ્ન નંબર ત્રણથી પાંચના ઉત્તરો આશરે ૩૦૦ થી ૪૦૦ શબ્દોમાં આપવા.

પ્ર. ૧. [અ] યોગ્ય વિકલ્પો પસંદ કરી ખાલી જગ્યા પૂરો અને પુનઃ લખો.

૧૦

(૧) અધ્યાપનની કળા અને વિજ્ઞાન એટલે _____.

- (A) વિજ્ઞાન અભ્યાસ (B) શિક્ષણ અભ્યાસ
(C) વાણીજ્ય અભ્યાસ (D) વિનયન અભ્યાસ

(૨) “છોકરીઓને ભણાવવાની જરૂર નથી.” - ગ્રામ્યસમાજમાં શિક્ષણ પરત્વેના આ નકારાત્મક વલણને હકારાત્મક કરવા _____ નો કાર્યક્રમ યોજી શકાય.

- (A) શેરી નાટકો (B) શેરી સફાઈ
(C) શેરી ઝઘડા (D) આ પૈકી એકપણ નહિ

(૩) શિક્ષણ અભ્યાસનો ખ્યાલ સૂચવે છે કે શિક્ષણના _____ અને _____ જ્ઞાન વચ્ચે અંતરાલ ન હોવું જોઈએ.

- (A) આર્થિક અને રાજકીય (B) સૈદ્ધાંતિક અને તકનીકી
(C) સામાજિક અને સાંસ્કૃતિક (D) સૈદ્ધાંતિક અને પ્રાયોગિક

RAN-1802070101020001]

[1]

[P.T.O.]

P1414

- (૪) બાળકનાં સામાજીકીકરણનું પ્રારંભિક સોપાન _____ કહી શકાય.
- (A) કુટુંબ (B) સમાજ
(C) મિત્રો (D) શાળા
- (૫) _____ એ દક્ષિણામૂર્તિ અને લોકભારતી જેવી શૈક્ષણિક સંસ્થાઓના સ્થાપક હતા.
- (A) ગિજુભાઈ બધેકા (B) નાનાભાઈ ભટ્ટ
(C) ગાંધીજી (D) જવાહરલાલ નેહરુ
- (૬) પ્રવર્તમાન ભારતીય વર્ગખંડો _____ ભાવાવરણ ધરાવે છે.
- (A) બહુભાષાકીય (B) બહુસાંસ્કૃતિક
(C) બહુસામાજિક (D) આપેલ તમામ
- (૭) પ્રાથમિક શિક્ષણમાં ૫ થી ૧૨ વર્ષના બાળકોને શાળામાં લાવવાના અસાધારણ પ્રયત્નો થાય છે તે માટેનું ઉદ્દાહરણ _____ છે.
- (A) પ્રવેશોત્સવ કાર્યક્રમ (B) બેટી બચાવો, બેટી પઢાવો અભિયાન
(C) A અને B બંને (D) આપેલ પૈકી એકપણ નહીં
- (૮) ‘સત્યમ્ જ્ઞાન્મ્ અનંતમ્’ - એ _____ નું ધ્યેયસુત્ર છે.
- (A) NCTE (B) UGC
(C) VNSGU (D) NCERT
- (૯) કુદરતી સંશોધનોને ભવિષ્યના સંદર્ભમાં કાળજીપૂર્વક બચાવ કરવાનાં શિક્ષણ અંગેનો ખ્યાલ એટલે _____.
- (A) ટકાઉ વિકાસ (B) સર્વાંગી વિકાસ
(C) સ્વતંત્ર વિકાસ (D) સ્વાયત્ત વિકાસ
- (૧૦) સામાન્ય રીતે ખાનગી કોલેજો શૈક્ષણિક ખર્ચનાં નાણાં _____ પાસેથી મેળવે નહિ.
- (A) કોલેજ સંચાલકો (B) સમાજ
(C) વિદ્યાર્થી-વાલી (D) સરકાર

- [બ] નીચેના પ્રશ્નો માંથી કોઈપણ પાંચનાં ઉત્તર આશરે ૩૦ થી ૪૦ શબ્દોમાં આપો. ૧૦
- (૧) શાળાનો અર્થ જણાવો.
 - (૨) શિક્ષણ અને સમાજશાસ્ત્ર વિદ્યાશાખાના સંબંધના બે ઉદાહરણો આપો.
 - (૩) પેડાગોજીકલ કન્ટેન્ટ નોલેજ (PCK) એટલે શું??
 - (૪) સમાવેશી શિક્ષણ એટલે શું?
 - (૫) લોકશાલીનો અર્થ આપો.
 - (૬) UGC ના ચાર કાર્યો જણાવો.
 - (૭) ટકાઉ વિકાસનો અર્થ સમજાવો.
- પ્ર. ૨. નીચેના પ્રશ્નો માંથી કોઈપણ પાંચનાં ઉત્તર આશરે ૧૫૦ થી ૧૮૦ શબ્દોમાં આપો. ૨૦
- (૧) શિક્ષણને અસરકર્તા સાંસ્કૃતિક અને ટેકનોલોજીકલ ઘટકો સમજાવો.
 - (૨) અભ્યાસક્રમ અને પાઠ્યક્રમ વચ્ચેનો તફાવત જણાવો.
 - (૩) બાળકના સામાજિકીકરણમાં શાળા અને સહાય્યાથીઓની ભૂમિકાની ચર્ચા કરો.
 - (૪) SSA યોજનાના લક્ષણો જણાવો.
 - (૫) NCERT ના કાર્યો જણાવો.
 - (૬) RTE-2009 અનુસાર શાળા વ્યવસ્થાપક સમિતિની રચના અને મુખ્ય કાર્યો જણાવો.
 - (૭) સામાજિક અને આર્થિક પછાત લોકોના શિક્ષણ માટેના તમારા સૂચનો જણાવો.
- પ્ર. ૩. શિક્ષણનું આંતરવિદ્યાશાખાકીય (interdisciplinary) સ્વરૂપ વિશે ઉદાહરણો સહિત સમજાવો. ૧૦
- અથવા**
- પ્ર. ૩. બિનસાંપ્રદાયિકતાની સંકલ્પના સ્પષ્ટ કરો. શિક્ષણ દ્વારા બિનસાંપ્રદાયિક સમાજની રચના માટેના તમારા મંતવ્યો યોગ્ય ઉદાહરણ સાથે સમજાવો. ૧૦
- પ્ર. ૪. ગિબુભાઈ બધેકા એ બાળશિક્ષણ ક્ષેત્રે અભ્યાસક્રમ, અધ્યાપનશાસ્ત્ર, શાળા, શિક્ષક અને શિસ્તના સંદર્ભમાં આપેલ વિચારોનું વિશ્લેષણ કરો. ૧૦
- અથવા**
- પ્ર. ૪. બહુભાષાકીય અને બહુસાંસ્કૃતિક વર્ગખંડના પડકારો જણાવી તેના ઉકેલની ચર્ચા કરો. ૧૦

- પ્ર. પ. શિક્ષણનું ખાનગીકરણનો ખ્યાલ સ્પષ્ટ કરો. શિક્ષણનું ખાનગીકરણ સમાજમાં કેટલા અંશે કરવું યોગ્ય ગણાય તેના સંદર્ભમાં તમારો દ્રષ્ટિકોણ રજૂ કરો. ૧૦

અથવા

- પ્ર. પ. ICT ના શિક્ષણમાં ઉપયોગની વિગતે ચર્ચા કરો. ૧૦

ENGLISH VERSION

Instructions:

- (1) Marks of each question have shown on the right side.
- (2) Give the answers in about 300 to 400 words, of the questions no. from three to five.

- Q. 1. [a] Select the proper option and fill in the following blanks. 10**

- (1) The art and science of teaching is _____.
(A) Science Studies (B) Education Studies
(C) Commerce Studies (D) Art Studies
- (2) “There is no need to educate girls” - to make this negative mentality of rural society into positive _____ programme will be held.
(A) Street plays (B) Street cleanliness
(C) Street fights (D) None of these
- (3) The concept of education studies suggests that there should not be a gap between _____ and _____ knowledge of education.
(A) Economic and Political (B) Theoretical and Technological
(C) Social and cultural (D) Theoretical and practical
- (4) _____ can be said the initial stage of socialization of a child.
(A) Family (B) Society
(C) Peer group (D) School
- (5) _____ was the founder of educational institutions like Dakshinamurti and Lokbharti.
(A) Gijubhai Badheka (B) Nanabhai Bhatt
(C) Gandhiji (D) Jawaharlal Nehru
- (6) Current Indian classrooms have a _____ climate.
(A) Multilingual (B) Multicultural
(C) Multisocial (D) All of these

- (7) An example of an extra-ordinary effort to bring 5 to 12-year-olds to school in primary education is _____.
- (A) Praveshotsav Programme
(B) Beti Bachavo, Beti Padhavo Abhiyan
(C) A and B both
(D) None of these
- (8) 'सत्यम् ज्ञानम् अनंतम्' - is the motto of _____.
- (A) NCTE (B) UGC
(C) VNSGU (D) NCERT
- (9) The concept of education for careful conservation of natural resources with respect to the future is _____.
- (A) Sustainable development (B) Comprehensive development
(C) Independent development (D) Autonomous development
- (10) Generally, private colleges do not get funding for educational expenses from _____.
- (A) College administrators (B) Society
(C) Student-Guardian (D) Government

[b] **Answer any five of the following questions in about 30 to 40 words. 10**

- (1) State the meaning of School.
- (2) Give two examples of the relation between Education and Sociology discipline.
- (3) What is Pedagogical Content Knowledge (PCK)?
- (4) What is Inclusive Education?
- (5) Give the meaning of Democracy.
- (6) State four functions of the UGC.
- (7) Explain the meaning of Sustainable Development.

Q. 2. Answer any five of the following questions in about 150 to 180 words. 20

- (1) Explain the Cultural and Technological factors that are influencing on Education.
- (2) State the differences between Curriculum and Syllabus.
- (3) Discuss the role of School and Peer group in the socialization of a child.

- (4) State the features of SSA scheme.
- (5) State the functions of NCERT.
- (6) State the constitution and major functions of School Management Committee as suggested in RTE-2009.
- (7) Give your suggestions for the education of socially and economically deprived group.

Q. 3. Explain the interdisciplinary nature of education with examples. **10**

OR

Q. 3. Clarify the concept of secularism. State your opinions with proper examples for the formation of a secular society with the help of education. **10**

Q. 4. Explain the critical analysis of thoughts of Gijubhai Badheka with reference to curriculum, pedagogy, school, teacher and discipline in the field of child education. **10**

OR

Q. 4. Mention the challenges of the multilingual and multicultural classroom and discuss the solutions for the challenges. **10**

Q. 5. Clarify the concept of Privatization of education. Give your views regarding up to which limit the privatization of education should be done in society. **10**

OR

Q. 5. Discuss in detail : Use of ICT in Education. **10**
